

ДИТЯЧІ ЗАКЛАДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ Й ВІДПОЧИНКУ ЯК ПРИСТОСОВАНІ ПОЗАШКІЛЬНІ ЗАКЛАДИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦІЛІСНОГО ВИХОВНОГО ПРОСТОРУ УЧНІВ

Волкова О.А.
(Полтава, Україна)

Важливе місце в системі створення виховного простору підростаючого покоління посідають позашкільні дитячі заклади. Одними з найбільш розповсюджених є дитячі заклади оздоровлення й відпочинку, важливими завданнями яких є використання вільного часу дітей, зокрема канікул, із метою забезпечення умов для їхнього фізичного, інтелектуального, емоційного, духовного та морального розвитку [1, с. 31].

Виховний простір — це середовище й духовний простір учня і педагога, це простір знань і культури, що впливає на розвиток особистості. Це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра самореалізується у різних середовищах суспільства. Взаємодія педагога та учня полягає у вмінні толерантно ставитись до світогляду, переконань, позицій, думок і почуттів, традицій і звичок, вірувань інших людей, не ображати, не принижувати їх гідності, визнавати, що кожна людина може змінитись, має можливість морального зростання [2, с. 15-16]. Та результати співпраці наставників і школярів можуть бути ефективнішими, якщо комплекс оздоровчо-виховних заходів проводити, враховуючи вікові психо-фізіологічні особливості дітей.

Діяльність дитячих закладів оздоровлення й відпочинку ґрунтується на єдності оздоровчо-виховного процесу, який забезпечують усі працівники закладу. Виховний процес в такому закладі має сприятливу обстановку: діти позбавлені батьківського піклування і їх впливу, натомість мають змогу керуватись власними думками, здібностями, досвідом, але під уважним спостереженням і координацією досвідчених і компетентних педагогів. До того ж виховна робота будується на принципах добровільної участі дітей у різних справах, у вільному виборі ними занять. Також важливим, особливо у навчальному процесі природничих дисциплін, є те, що виховний процес здійснюється в сприятливих умовах природного середовища з оздоровленням дітей із використанням можливостей річки, лісу, басейну, екскурсій. Саме тут можливе ознайомлення з навколишнім середовищем, вивчення факторів впливу на нього, усвідомлення необхідності зменшення антропогенної дії на природу; і саме тут повинна бути особливо чіткою виховна робота зі збереження життя дітей і вихователів, попередження травматизму й захворювань.

Основна мета діяльності подібних закладів полягає в оздоровленні дітей, задля чого здійснюють комплекс спеціальних заходів медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на відновлення та покращення фізичного та психічного стану їхнього здоров'я. Відпочинкові ж послуги спрямовані на організацію дозвілля підлітків із дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, забезпечення раціонального харчування й гідних умов проживання, що сприяє зняттю напруги у дітей, створенню в них позитивного емоційного настрою та відчуття гармонії, творчому розвитку, розширенню їхніх талантів, гуманізації думок, почуттів, вчинків, духовному оздоровленню. Освітньо-розвивальна діяльність закладу полягає у подоланні певного відставання вікових індивідуальних потреб дітей в пізнавальній діяльності, різноманітних самостійних видах роботи, у виявленні і проявленні інтересів і захоплень дітей, розвитку бажання отримати нові знання, уміння та навички, у навчанні дітей працювати в колективі, у залученні їх до трудових справ. Різнобічний розвиток дітей, переключення видів діяльності, зміна подій спрямовані на формування інтелекту та позитивної емоційної сфери й передбачає позитивні фізіологічні, психологічні та соціальні зміни у підлітків та старшокласників [1, с. 38,42].

Підлітковий вік – складний період становлення особистості, в якому формується соціальна спрямованість і моральна свідомість: власні моральні погляди, судження,

оцінки, які можуть швидко змінюватись, уявлення про норми поведінки, запозичені у дорослих. Шлях оволодіння ними відбувається через реальні стосунки та оцінку їхньої діяльності дорослими. Важливі зміни відбуваються у мотиваційній сфері: потреба в самоповазі, в самоствердженні, у визнанні товаришів, у позитивному ставленні з боку друзів. З'являється орієнтація на майбутнє: мрії, ідеали, перспективні плани. Відбувається інтенсивний розвиток самосвідомості: виникає інтерес до свого внутрішнього світу, що веде до поглиблення та ускладнення процесу самопізнання, підвищується чутливість до оцінок оточуючих, виникає орієнтація на реальні досягнення. Враховуючи вікові розумові та психологічні особливості учнів цього віку, у роботі з ними доцільно використовувати наступне: спілкування, інтелектуальні ігри, просвітницькі тренінги, тематичні конкурси, рольові ігри, вікторини, естафети, колективне ігрове спілкування, походи [2, с. 19-20, 22].

Одним із важливих аспектів психічного розвитку старшокласників є інтенсивне дозрівання, особливо розвиток абстрактного й цілісного мислення: перехід до вищих рівнів мовлення, прагнення до його самовдосконалення. Розвиток пізнавальної діяльності характеризується багатством словникового запасу, допитливістю, кращим сприйняттям інформації, критичним мисленням, здатністю розв'язувати складні проблеми, засвоювати причинно-наслідкові зв'язки, інтегрувати й синтезувати інформацію, аналізувати ситуацію і поведінку, передбачати наслідки, оцінювати процес і результати, будувати гіпотези, застосовувати ідеї на практиці, узагальнювати та робити висновки. Учні виявляють більше самостійності в заняттях, у них інтенсивно розвиваються моральні сили, формуються риси характеру, зростають сила волі, витримка, наполегливість, самоконтроль, інтереси стають тривалішими, стійкішими, відбувається становлення світогляду. Важливим є помітний розвиток самосвідомості, самооцінки, що ґрунтується на аналізі й оцінці власної діяльності і поведінки. Під час навчання виникають нові мотиви професійного та життєвого самовизначення. Отже, враховуючи вікові розумові та психологічні особливості старшокласників, у роботі з ними краще використати такі методи: диспути, пізнавальні та творчі конкурси, брейн-ринги, вікторини, інтелектуальні ігри, моделювання ситуацій, музичні виступи, тематичні дискотеки, шоу-програми, походи, екскурсії, школи лідера, вистави, трудові загони [2, с. 22-23]. Позитивним і важливим, особливо саме для старшокласників, є те, що в організації культурно-виховних заходів приймають участь як вихованців, так і педагоги. В кінці виховного процесу обов'язковою є оцінка діяльності кожної дитини, що дає можливість вихованцям розуміти результати своєї діяльності.

Спираючись на власний досвід та вивчені джерела, підсумую: дитячий заклад оздоровлення та відпочинку – виховний позашкільний заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, який дає змогу не тільки фізично оздоровитись і відпочити, а й розкриває перед вихованцями можливості гармонійного розвитку, розширенню знань, творчих умінь, здібностей, надає їм право вільного вибору виду діяльності. Умови закладу, присутність професійних наставників, організація роботи з урахуванням вікових фізіологічних та психологічних особливостей дітей сприяють створенню позитивної атмосфери для більш ефективного розвитку й самореалізації школярів: їх розумовому і особистісному розвитку, збагаченню досвіду, прояву і реалізації самостійності, творчості, індивідуальності. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку допомагають прискорити та підвищити процес національного та інтелектуального відродження молоді.

Список використаних джерел:

1. Бартків О.С. Діяльність соціального педагога в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку: навчально-методичний посібник / Бартків О.С., Дурманенко Є.А., Грановський В.Г. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 298 с.

2. Додаток до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1243 від 31.10.2011 р. «Про основні орієнтири виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України».
3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навчальний посібник / Карпенчук С.Г. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
4. Оржеховська В.М. Духовність – це здоров'я молодого покоління: Навч.-метод. посібник. /Оржеховська В.М., Тарасова Т.В. – Вид. 2-е, доп. – Тернопіль, 2005. – 216 с.
5. Журба К.О. Виховання духовної культури у підлітків: Методичні рекомендації / Журба К.О. – К.: ТОВ «Інфодрук» 2004. – 114 с.

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА НАВЧАЛЬНОМУ ПУНКТІ
З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ
ПІДГОТОВЦІ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ І ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Головач Л.В.
(Полтава, Україна)

Самостійна робота є однією з основних форм навчання у професійно-технічних закладах освіти системи Державної служби надзвичайних ситуацій України, під час якої слухачі набувають здатність до самостійного пошуку інформації, уміння працювати з рекомендованими джерелами, поглиблено вивчати й опрацьовувати навчальний матеріал. З урахуванням методологічних настанов щодо комп'ютеризації та інформатизації освітнього процесу у професійно-технічному закладі Державної служби надзвичайних ситуацій України [2], особливої актуальності набуває проблема технологізації, активізації самоосвітньої підготовки тих, хто навчається, що зумовлює актуальність пропонованої розвідки, її теоретичне і практичне значення.

Мета публікації полягає в обґрунтуванні особливостей впровадження дистанційних технологій навчання у процесі організації самоосвітньої підготовки робітничих кадрів пожежно-рятувальних підрозділів і фахівців цивільної безпеки на навчальному пункті.

Звернення до дистанційних технологій під час самостійної роботи робітничих кадрів пожежно-рятувальних підрозділів і фахівців цивільної безпеки дозволяє реалізувати одну з головних умов інтерактивного навчання - мобільність, відкритість, гнучкість налагодження міжособистісної взаємодії та комунікації. Ті, хто навчається, отримують можливість висловити власні погляди на порушену проблему, обмінятися думками, ознайомитись з альтернативними позиціями і підходами до розв'язання проблеми за прийнятним режимом і за сприятливих для навчання умов. В результаті змінюється акцент в управлінні самостійною роботою. Категорія слухачів навчального пункту стає активними суб'єктами власної пізнавальної діяльності та експертами своїх колег, вони отримують можливість вибору стратегії навчання, несуть особисту відповідальність за ухвалені рішення. Як наслідок, у них відпрацьовуються вміння чітко формулювати цілі самостійної роботи, конкретизувати їх у завданнях, структурувати власну пізнавальну діяльність; поглиблюється досвід самоорганізації та самоконтролю.

За визначенням сучасних дослідників, електронна співпраця (англ. e-collaboration) становить собою комплекс заходів, спрямованих на підтримку взаємодії між комунікантами в електронному вигляді за допомогою мережі Інтернет, які працюють над розв'язанням спільних завдань [3, с. 94]. До основних складових, які визначають електронну співпрацю, відносять спільні завдання, визначені ролі для кожного учасника, технології і сервіси електронної співпраці, компетентності, якими володіють особи, що залучаються до співпраці, фізичне (матеріальне), соціальне навколишнє середовище, що оточує залучених осіб [3, с. 97].